

Dyslexie en vreemde talen

Probleem:

Leerlingen hebben een hardnekkig probleem met het aanleren en accuraat toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Ontdekken en automatisering van de koppeling van orthografie en foneem.

G → F

F → G

Dyslexie is een leerstoornis en geen leerprobleem of -achterstand.

Hoe ondersteunen?

Koppeling tussen fonemen en grafemen expliciteren en ondersteunen.

(zie domeinen op de andere kant)

Gevolgen voor

Lezen

Moeilijkheden met:

- luidop lezen
- leestempo (traag)
- kleine verschillen tussen letters
- tekstbegrip
- compenserend raden door beperkte woordenschat.

Spelling

Moeilijkheden met:

- klanktekens (verwarring)
- opeenvolgende klanken.
- kleine visuele verschillen
- accenten,..

Veel voorkomende fouten:

- fonologische fouten
- regelfouten
- inprentfouten

Luisteren

Moeilijkheden met:

- woorden herkennen in een zin.
- verwerken van informatie.
- waarnemen van kleine klankverschillen.
- bekende / gekende woorden herkennen in teksten.
- boodschappen vatten in dialogen.

Spreeken

Moeilijkheden met:

- correcte uitspraak
- verwerven van nieuwe woordenschat op weinig tijd.
- elementaire zinsbouw
- reageren op een instructie of boodschap.

Woordenschat

- Nieuwe woordenschat vraagt enorm veel tijd om te leren.
- Moeite met het verwerven van losstaande woordenschat.
- Er is een risico dat ze een foutieve uitspraak aanleren.
- Er is minder actieve basiswoordenschat.
- Er vinden vaak woervindingsproblemen voor.

Verhoogde zorg

- Schriftje met frequente fouten en struikelblokken laten aanleggen.
- Leerlingen meer tijd geven voor toetsen en taken.
- Tijdens het uitvoeren van de opdrachten nagaan of de leerlingen de opdracht wel goed begrepen heeft. En of hij/zij deze volledig uitvoert.
- Mondeling toetsen in plaats van schriftelijk.
 - Bv: woordenschat
- Hulpmiddelen toelaten zoals regelkaarten, schema's, spellingskaarten, klankkaarten, leeslatje,..
- Examens laten afleggen met dyslexie software (Kurzweil, Sprint,...).
- Verbetering van taken en toetsen ook evalueren. Ook de notities van leerlingen controleren!
- Leerlinggerichte feedback geven.

Mogelijkheden tot ondersteuning:

woordenschat:

- Selectie:
Op basis van frequentie.
- Via andere invalshoeken:
Knoopmethode
Via specifieke programma's.
- Aandacht voor:
 - uitspraak
 - betekenis
 - spelling

spelling en uitspraak:

- Opstellen van klankspellingsschrift
- Woorden categoriseren per klank.
 - werken met kapstokwoorden
 - Verschillende kolommen per grafeem.
 - Bv: ou van douche
 - Ezelbruggetjes om bepaalde klanken te onthouden.
 - Geheugenkaarten

betekenis:

- Opstellen van klankspellingsschrift
Oefenvorm:
- kaartjes
- Overhoorprogramma's:
- www.quizlet.com
 - www.wrts.com
 - www.teach2000.nl
 - www.woordjesleren.nl

Grammatica

behoefte aan specifieke instructie

- uitvoerig en expliciet
- stapsgewijs opgebouwd
- overzichtelijk

te doen door:

- fiches/meegroeikaarten
 - visueel
 - altijd beschikbaar
 - beknopt
 - op maat
- online oefeningen
- geheugenkaarten

Schrijven

recht op redelijke aanpassingen

- meer tijd
- gebruik van hulpfiches

Spreken

- Spiekbrieftje
- Aanleg woordenboek
- Succeservaringen aanbieden.

Luisteren

- activeren van voorkennis
- Formuleren en toetsen van hypothesen.
- woordbetekenissen afleiden
- context gebruiken
Bv: visuele ondersteuning
- gatentekst
- woordenlijst aanbieden

Evaluatie

- transparant
- Vergelijkbare oefeningen als in de les.
- Vergelijkbare moeilijkheidsgraad.
- duidelijke evaluatiecriteria:
 - weten wat je toetst
 - authentiek

Lezen 1A

problemen bij tempo en nauwkeurigheid

technische lezen:

- tutorlezen
- extra oefentijd
- Op voorhand teksten laten lezen.
- auditieve ondersteuning
- dyslexievriendelijke lettertypen:
 - Verdana, Arial, Calibri

Lezen 1B

problemen bij tempo en nauwkeurigheid

Begrijpend lezen:

- voorkennis activeren
- hypothesen formuleren
- woordbetekenissen afleiden

schrijfopdrachten

- Verwachtingen aanpassen aan de leerling (bv: minder lang).
- Afspraken maken rond gewicht van een fout.
- meer tijd geven

Lees- en luisteropdrachten

- verwachtingen aanpassen (bv: korter boek)
- Via CD
- Pre-teaching